

a)

b)

Figure 1. Infrastructure objects affected by the fighting: a - Donetsk International Airport, b - Lysychansk CHP.

References

1. <https://mepr.gov.ua/timeline/?t=593&th=0&m=2&g=593&from=&till=>

UDC 32.019.51

Poberezhny L., Dr., Prof.; Bilenko O.; Slobodianiuk T.

Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas, Ukraine

ENVIRONMENTAL RISKS FOR RESERVED TERRITORIES IN THE ZONE OF MILITARY ACTION

Побережний Л., д. тех. н., проф.; Біленко О.; Слободянюк Т.

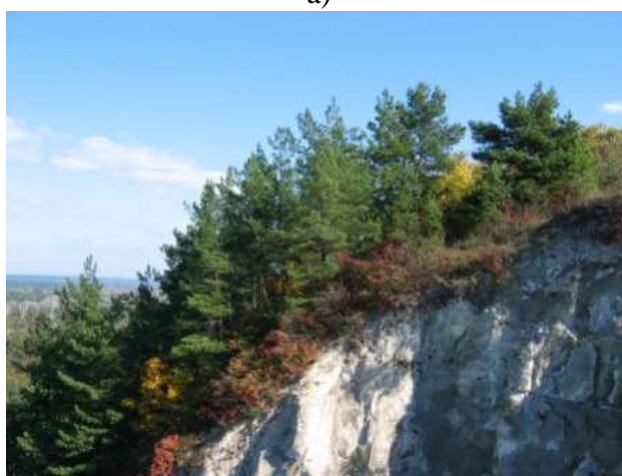
ЕКОЛОГІЧНІ РИЗИКИ ДЛЯ ЗАПОВІДНИХ ТЕРИТОРІЙ У ЗОНІ ВІЙСЬКОВИХ ДІЙ

Elimination of unprofitable mines in Donetsk and Luhansk regions has exacerbated environmental problems and created a new ecological and geological situation under the influence of hydrogeological, engineering-geological and hydrogeochemical factors. On the territory of the environmental protection zone and near the demarcation line there are important objects of the nature reserve fund on critical infrastructure. Ecological problems of Donbass concern disturbance of ecosystems and natural territories. The use of modern weapons in the Donbass has already led to the destruction of natural landscapes, high levels of air pollution, land, water resources. The reserves "Provalsky Steppe", "Three Rocks", "Holy Mountains" National Nature Park, branches of the Ukrainian Steppe Reserve "Kalmiuske" and "Cretaceous Flora", regional landscape park "Donetsk Ridge", "Slavic Resort" were destroyed. In the anti-terrorist operation zone, significant volumes of protected areas are built up with trenches and fortifications. In the national nature parks "Meotida", reserves "Provalsky steppe" and "Khomutovsky steppe" administrations were seized by militants, landscape parks "Donetsk ridge", "Zuevsky" and "Kleban-Byk" ceased to function. Current problems in the field of ecology relate to uncontrolled fires, which, according to available data, covered 17% of forests and 24% of steppes in the ATO zone, causing significant damage due to shelling of a number of important environmental sites: Holy Mountains National Park, Ukrainian Steppe Reserve. "Kalmiuske" and "Cretaceous flora", regional landscape parks "Donetsk ridge", "Slavic resort". The destruction of industrial and environmentally hazardous facilities leads to the ingress of dangerous toxic substances into the air, water and land. Due to the lack of proper state control over man-made hazardous facilities, the number of cases of hazardous toxic substances of industrial and municipal origin entering water bodies is increasing. causing significant damage due to shelling of a number of

important ecological objects: the national park "Holy Mountains", the branch of the Ukrainian steppe reserve "Kalmiuske" and "Cretaceous flora", the regional landscape parks "Donetsk ridge", "Slavic resort". The destruction of industrial and environmentally hazardous facilities leads to the ingress of dangerous toxic substances into the air, water and land. Due to the lack of proper state control over man-made hazardous facilities, the number of cases of hazardous toxic substances of industrial and municipal origin entering water bodies is increasing, causing significant damage due to shelling of a number of important ecological objects: the Holy Mountains National Park, the Kalmiuske Ukrainian Steppe Reserve and the Cretaceous Flora, the Donetsk Ridge Regional Landscape Park, and the Slavic Resort. The destruction of industrial and environmentally hazardous facilities leads to the ingress of dangerous toxic substances into the air, water and land. Due to the lack of proper state control over man-made hazardous facilities, the number of cases of hazardous toxic substances of industrial and municipal origin entering water bodies is increasing. "Slavic resort". The destruction of industrial and environmentally hazardous facilities leads to the ingress of dangerous toxic substances into the air, water and land. Due to the lack of proper state control over man-made hazardous facilities, the number of cases of hazardous toxic substances of industrial and municipal origin entering water bodies is increasing. "Slavic resort". The destruction of industrial and environmentally hazardous facilities leads to the ingress of dangerous toxic substances into the air, water and land. Due to the lack of proper state control over man-made hazardous facilities, the number of cases of hazardous toxic substances of industrial and municipal origin entering water bodies is increasing.

a)

b)

Figure 1. Objects of cultural heritage and nature reserve fund within the territory of the Environmental Protection Agency:

a - Svyatogorsk Lavra, b - unique Cretaceous pines.

References

1. <https://mepr.gov.ua/timeline/?t=593&th=0&m=2&g=593&from=&till=>

УДК 349.7(477)(075.8)

Балюк Г., член-кореспондент НАПрН України, д.ю.н., проф.; Ковальчук Т., к.ю.н., доц.; Слєпченко А., к.ю.н., доц.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

ЧОРНОБИЛЬСЬКІ ПРОБЛЕМИ: МОРАЛЬ І ПРАВО

Baliuk G., Corresponding Member of the National Academy, of Legal Sciences of Ukraine, Dr., Prof.; Kovalchuk T., Ph.D., Assoc. Prof.; Slepchenko A., Ph.D., Assoc. Prof.

CHERNOBYL PROBLEMS: MORALITY AND LAW

Мабуть це логічно, що за всіма подіями, які відбулися і відбуваються в Україні протягом останніх восьми років, для українського суспільства на далекий план відійшли не менш доленосні проблеми країни. Найгостріші серед них – Чорнобильські.

Що сьогодні найбільш турбує, зокрема, працівників підприємств Державного агентства з управління зоною відчуження? Людей обурює і турбує тривала невизначеність перспектив розвитку виробничо-господарського комплексу зони відчуження, часті зміни керівництва та нескінченні процеси «реформування» і «оптимізації». Адже постійні експерименти з реорганізації підприємств ДАЗВ або створення нових «зі старими функціями», жодного разу не дали будь-якої економічної вигоди [1].

Усе це разом із постійним недофінансуванням не може впливати на ефективність роботи підприємств зони відчуження та безумовного (обов'язкового) відселення, а відповідно і на кінцеві результати їхньої діяльності. Висловлено таку можливо спірну думку: на сьогодні найбільшу екологічну загрозу становить не ЧАЕС або об'єкт «Укриття». Головна небезпека зони відчуження на сьогодні – неконтрольоване забруднення поверхневих і підземних вод, ймовірність виникнення лісових пожеж. Так, у Яновському затоні та у багатьох інших водоймах зони відчуження рівень забруднення значно вищий ніж за рівень радіоактивності рідких РАВ. І все це фільтрується, мігрує, потрапляє у Прип'ять, ґрунтові води, а згодом ще нижче – на рівень підземних горизонтів питної води. Нині, як стверджують фахівці, рівень води у Дніпрі у 10-12 разів вищий, ніж був до аварії на ЧАЕС. Що ж треба зробити для покращення ситуації? Пропонується терміново перезахоронити тверді радіоактивні відходи, які ще можна перезахоронити, інакше це незабаром потече у Дніпро, і це при тому, що Дніпровську воду нині п'ють 35 мільйонів людей [1].

Оскільки ми поставили запитання про те, що ж можна зробити в такій ситуації, спробуємо дати і відповідь. Ми говоримо про необхідність залучення іноземних інвестицій в сферу охорони навколишнього природного середовища, природокористування та забезпечення екологічної безпеки. Однак, чим Україна зможе привабити інвестора?

Якщо вже йдеться про залучення закордонних партнерів до вирішення наших вітчизняних проблем, то не обійдеться без того аби не зачепити питання інвестиційної привабливості України в очах іноземців. А тут далеко не все гаразд. Ґрунтуючись на офіційних даних та дослідженнях науковців торішні обсяги капітальних інвестицій у вітчизняний АПК становили 36 мільярдів гривень, що фактично удвічі (на 46.7%) менше ніж 2019 року. Такі показники, вважаємо, можна порівняти з тими, що були в